

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی

پایان نامه کارشناسی ارشد

مشاوره خانواده

هنجاریابی مقیاس جامع رضایت زناشویی آلبرت محرابیان بر روی زوج های 25-45 ساله ساکن شیراز که حداقل یکی از فرزندانشان در مقطع ابتدایی مشغول به تحصیل می باشد

استاد راهنما: دکتر ابوالفضل کرمی

استاد مشاور: دکتر یحیی مهاجر

استاد داور: دکتر نورعلی فرخی

پژوهشگر: علی اصغر رحیمی

بهمن 1388

تشکر

پژوهشگر بر خود واجب می داند از تمامی معلمان و اساتیدی که در طول ایام تحصیل از دانش و تجربه شان بهره مند شده ، تشکر و قدردانی کند خصوصا :

1- **آقای دکتر ابوالفضل کرمی** ، استاد راهنمای این تحقیق که با دقت نظر خاصی در تمامی مراحل انجام تحقیق مرا یاری نمودند.

2- **آقای دکتر یحیی مهاجر** ، استاد مشاور این تحقیق و استاد مهربان و دلسوز که به معنای واقعی روش یک تحقیق علمی درست را به من آموخت .

3- **دکتر نورعلی فرخی** ، استاد داور که این تحقیق را با دقت و ریزبینی فراوان مطالعه و نقد کرد و در برابر شدن این تحقیق به من کمک کرد .

4- **علی اکبر رحیمی** برادر ، ، نویسنده ، مترجم و همکار من است . او بیشتر از هر کسی برای انجام این تحقیق زحمت کشید . به اندازه ی تمام خوبیهای عالم ، از او سپاسگزارم .

5- **دکتر آلبرت محرابیان** (طراح مقیاس جامع رضایت زناشویی و اسناد ایرانی الاصل و ممتاز بازنشسته دانشگاه کلارک کالیفرنیا) و **رومن سیسلینک** (کسی که تحقیقات بسیاری در مورد مقیاس جامع رضایت زناشویی انجام داده است) ، با فرستادن مطالب مهم در مورد مقیاس نامبرده در امر به اتمام رساندن پایان نامه مرا یاری نمودند.

6- از همکاری **مدیران آموزش و پرورش** نواحی چهارگانه شیراز و مدیران مدارس و **والدین** دانش آموزانی که در این تحقیق مرا یاری نمودند تشکر و قدردانی می کنم .

تقدیم

با تمام احترام و ارزش فراوان به برادرم آقای علی اکبر رحیمی ، فارغ التحصیل کارشناسی ارشد مشاوره خانواده و محمد جواد رحیمی دانشجوی کارشناسی روانشناسی به پاس تمام زحمت هایی که برای به انجام رساندن این تحقیق کشیدند و باتمام قدرشناسی از پدر و مادر مهربان و صمیمی ام و خواهران فهیم ودوست داشتتیم ، این اثر علمی را به

همسر مريضه

دانشجوی کارشناسی روانشناسی عمومی تقدیم می کنم .

به واقع اگر شکیبایی ها ، تلاش ها و کمک های او در این مسیر همراه من نبود، این کار به دشواری انجام می شد. امیدوارم که این پایان نامه درخور از خودگذشتگی ها و مهربانی های او باشد.

چکیده

پژوهش حاضر به منظور هنجاریابی مقیاس جامع رضایت زناشویی آلبرت محرابیان انجام شده است.

نمونه آماری این پژوهش، زوج های ۴۵-۲۵ ساله ساکن شی راز که حداقل یکی از فرزندان در مقطع ابتدایی مشغول به تحصیل می باشد. از طریق روش نمونه گیری طبقه ای چند مرحله ای، از بین نواحی چهارگانه مدارس شیراز به طور تصادفی ۸۰۰ نفر (۴۰۰ زوج) انتخاب شدند و مقیاس مورد نظر روی آن ها اجرا شد.

برای تعیین روایی مقیاس، از روایی صوری، روایی عاملی و روایی همزمان استفاده و مشخص شد مقیاس جامع رضایت زناشویی در بررسی روایی صوری به نظر استادان و دانشجویان کارشناسی ارشد روان شناسی و مشاوره، از تعداد سوالات نسبتاً مناسبی برخوردار بوده است که پاسخگویی به آن ها به وقت کمی نیاز دارد و تقریباً جنبه های مختلف رضایت زناشویی را می سنجد

همچنین در تحلیل عاملی مشخص شد که این مقیاس دارای ۵ عامل است که عبارتند از: ابراز محبت، مدیریت و حل اختلاف ها، تعهد، صمیمیت جنسی و ارتباط با خویشاوندان و دوستان که بعد از تحلیل عاملی مشخص گردید که نیازی به حذف هیچ یک از سوالات نیست. ضریب آلفای کرونباخ عامل های نامبرده شده به ترتیب عبارتند از: ۰/۸۸۴۵، ۰/۸۷۴۵، ۰/۸۵۴۲، ۰/۸۱۰۲ و ۰/۸۰۴۵. بنابراین، این مقیاس، از روایی عاملی مناسبی برخوردار است

در بررسی روایی همزمان نیز مشخص گردید که این مقیاس روایی همزمان نسبتاً خوبی با مقیاس رضایت زناشویی انریچ داشته است (ضریب همبستگی ۰/۸۵۶).

برای تعیین پایایی مقیاس، از روش های فاصله بازآزمایی و ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. در روش بازآزمایی، ضریب همبستگی ۰/۸۵ به دست آمد که در سطح ۰/۱ معنی دار می باشد و در روش ضریب آلفای کرونباخ نیز ضریب آلفا حدوداً ۰/۸۸۹۷ بود که ضریبی قابل قبول محسوب می شود. با توجه به

نمرات خام به دست آمده زنان و مردان و محاسبه ضریب همبستگی بین آن نمرات تفاوت معنی داری بین آن ها وجود ندارد.

بنابراین با توجه به یافته های بالا، هر دو فرضیه تحقیق در مورد روا پایا بودن مقیاس جامع رضایت زناشویی مورد تایید قرار گرفت.

همچنین هنجارهای آزمون بر اساس تبدیل نمره های خام آزمودنی ها به نمره های Z و تبدیل شده و در فصل چهارم در جدول شماره (۲۲-۴) آمده است.

فهرست مطالب

عنوان

شماره صفحه

فصل اول : بیان مساله

۱	مقدمه
۲	بیان مساله
۳	اهمیت و ضرورت پژوهش
۴	اهداف پژوهش
۵	سوالات پژوهش
۶	تعاریف مفهومی متغیرها
۷	تعاریف عملیاتی متغیرها

فصل دوم : ادبیات تحقیق

۸	مقدمه
۸	بخش اول : مبانی نظری اندازه گیری و آزمون سازی
۸	تعریف اندازه گیری
۹	نظریه کلاسیک اندازه گیری
۱۰	آزمون
۱۱	هدف های کلی کاربرد آزمون ها
۱۲	طبقه بندی آزمونها
۱۲	مراحل ساختن آزمون های استاندارد شده
۱۳	تجزیه و تحلیل سوالات آزمون
۱۴	مطالعه در مورد روایی آزمون
۱۴	نکات اساسی در اجرا و نمره گذاری آزمون ها
۱۵	نکاتی در مورد سوال های آزمون
۱۶	روش های تجزیه و تحلیل سوال های آزمون
۲۰	ویژگی های آزمون
۲۱	پایایی
۲۱	الف : روش های بررسی ثبات آزمون
۲۲	ب : روش های بررسی همسانی درونی آزمون
۲۴	روایی
۲۷	روایی سازه
۲۸	روایی عاملی
۲۹	عوامل موثر بر روایی آزمون
۳۰	هنجاریابی
۳۱	نرم
۳۲	انواع نرم
۳۵	بخش دوم : رضایت زناشویی
۳۶	خصوصیات زوج های رضایت مند
۳۷	عوامل تاثیر گذار بر رضایت زناشویی
۴۲	نظریه گاتمن در مورد رضایت زناشویی
۴۵	نظریه گلاسر در مورد رضایت زناشویی
۴۷	تحقیقات انجام گرفته در مورد مقیاس جامع رضایت زناشویی آلبرت محراییان

فصل سوم : روش تحقیق

۴۹	مقدمه
۴۹	جامعه آماری
۴۹	حجم نمونه و روش نمونه گیری

۵۲	ابزار پژوهش و شیوه ی نمره گذاری ابزار
۵۴	پرسشنامه انریچ
۵۶	شیوه اجرای تحقیق
۵۷	نحوه جمع آوری داده ها
۵۸	تجزیه و تحلیل داده ها

فصل چهارم : یافته های تحقیق

۵۹	مقدمه
۵۹	یافته های توصیفی
۶۱	یافته های استنباطی
۶۱	پایایی
۶۵	روایی
۶۷	یافته های توصیفی تحلیل عاملی

فصل پنجم : بحث و نتیجه گیری

۷۷	مقدمه
۷۸	بحث و نتیجه گیری
۷۹	سوال های تحقیق
۸۲	محدودیت های تحقیق
۸۳	پیشنهاد های تحقیق
۸۴	منابع

پیوست

فهرست جداول و نمودارها

جدول شماره (۳-۱): توزیع فراوانی مدارس ابتدایی شهر

- شیراز..... ۵۰
- جدول شماره (۳-۲): توزیع فراوانی دانش آموزان مدارس ابتدایی شهر شیراز..... ۵۱
- جدول شماره (۳-۳): توزیع فراوانی زوج های انتخاب شده از هر ناحیه با توجه به درصد هر ناحیه از کل جامعه..... ۵۱
- جدول شماره (۳-۴): توزیع نهایی زوج ها در نواحی چهارگانه بر اساس تعداد مدارس..... ۵۲
- جدول شماره (۴-۱): توزیع فراوانی جنسیت زوج های مورد مطالعه..... ۶۰
- جدول شماره (۴-۲): توزیع نمونه بر حسب مدرک تحصیلی..... ۶۰
- جدول شماره (۴-۳): توزیع فراوانی سن زوج های مورد مطالعه..... ۶۱
- جدول شماره (۴-۴): توزیع مدت ازدواج نمونه مورد مطالعه..... ۶۱
- جدول شماره (۴-۵): نتیجه محاسبه ضریب آلفای کرونیخ برای مقیاس جامع رضایت زناشویی آلبرت محراییان..... ۶۳
- جدول شماره (۴-۶): نتایج روش دو نیمه سازی برای تعیین پایایی مقیاس جامع رضایت زناشویی آلبرت محراییان..... ۶۴
- جدول شماره (۴-۷): آماره های توصیفی مربوط به بازآزمایی مقیاس جامع رضایت زناشویی آلبرت محراییان..... ۶۵
- جدول شماره (۴-۹): آماره های توصیفی مربوط به اجرای همزمان مقیاس جامع رضایت زناشویی آلبرت محراییان وانریچ..... ۶۸
- جدول شماره (۴-۱۰): ضریب همبستگی مقیاس جامع رضایت زناشویی آلبرت محراییان وانریچ..... ۶۸
- جدول شماره (۴-۱۱): توصیف داده های اجرای آزمون بر روی نمونه هنجاریایی..... ۶۸
- جدول شماره (۴-۱۲): بررسی تعداد بارهای عاملی مقیاس جامع رضایت زناشویی آلبرت محراییان در تحلیل عاملی از طریق مولفه های اصلی پس از چرخش..... ۶۹
- جدول شماره (۴-۱۳): ماتریکس نمرات سئالات در خرده مقیاس های جامع رضایت زناشویی آلبرت محراییان..... ۷۱
- جدول شماره (۴-۱۴): ضریب پایایی عامل های مقیاس جامع رضایت زناشویی آلبرت محراییان..... ۷۲
- جدول شماره (۴-۱۵): شاخص های مربوط به عامل ابراز محبت..... ۷۳
- جدول شماره (۴-۱۶): شاخص های مربوط به عامل مدیریت و حل اختلاف ها..... ۷۳
- جدول شماره (۴-۱۷): شاخص های مربوط به عامل تعهد..... ۷۴
- جدول شماره (۴-۱۸): شاخص های مربوط به عامل صمیمیت جنسی..... ۷۴
- جدول شماره (۴-۱۹): شاخص های مربوط به عامل ارتباط خویشاوندان و دوستان..... ۷۵
- جدول شماره (۴-۲۰): مشخصات آماری نمرات زنان و مردان در مقیاس جامع رضایت زناشویی آلبرت..... ۷۵
- جدول شماره (۴-۲۱): مقایسه میانگین نمرات زنان و مردان در مقیاس جامع رضایت زناشویی آلبرت محراییان..... ۷۵
- جدول شماره (۴-۲۲): هنجار آزمون براساس نمرات Z, T مقیاس جامع رضایت زناشویی آلبرت محراییان..... ۷۶

فصل اول

کلیات تحقیق

مقدمه :

بشر از زمانی که یاد گرفت یباد با ازدواج تشکیل خانواده بدهد و زندگی زناشویی را تجربه کند، به چگونگی لذت بردن از زندگی زناشویی و انتقال تجارب خود به نسل های بعد هم توجه کرد. رضایت از زندگی زناشویی^۱ اگرچه شاید همیشه لذتی مخفی در زیر روابط زوجی بوده، اما به لحاظ اهمیتی موکد که در ادبیات علمی روانشناسی و مشاوره و به خصوص در خانواده درمانی اکنون پیدا کرده، مفهومی جدید و ماحصل قرن بیستم است (گاتمن^۲، ۱۹۹۸).

هانکینز^۳ (۱۹۹۵) رضایت زناشویی را این گونه تعریف می کند: " احساسات عینی از خشنودی، رضایت و لذت تجربه شده توسط زن و شوهر، زمانی که همه جنبه های ازدواجشان را در نظر می گیرند".

با توجه به اهمیت روزافزون این مفهوم در زندگی کنونی، متخصصان روان درمانی و مشاوره، ناگزیر از مطلع بودن در این زمینه و نیز آگاهی کامل از ابزارهایی هستند که در بحث سنجش درمانی رضایت زناشویی به کار می روند.

اندیشه و شناخت انسان و به کار بردن این شناخت برای دستیابی به هدف های مختلف، قدمتی به اندازه تاریخ زندگی بشر دارد. یکی از شیوه های شناخت انسان، استفاده از آزمون ها بوده است (آناستازی، ۱۹۵۰، ترجمه براهنی، ۱۳۷۹).

به طور اساسی همه علوم از مفاهیم یا سازه های نظری و ارتباط بین این مفاهیم تشکیل می شوند ولی تا هنگامی که مفاهیم نظری قابل اندازه گیری نباشند، یافتن قوانین و روابط علمی به منظور پیش بینی پدیده ها ممکن نیست (آناستازی، ۱۹۵۰، ترجمه براهنی، ۱۳۷۹).

یکی از مفاهیم عمده و پر کاربرد در روان درمانی، رضایت زناشویی است. برای سنجش این مفهوم آزمون هایی از جمله انریچ و پرسشنامه رضایت زناشویی و مقیاس سازگاری زناشویی ساخته شده است.

1: marital satisfaction¹

2: Gottman

3: Hankinz

وجود ابزار های مناسب و کافی در زمینه سنجش مفاهیم روانشناختی در جامعه علمی هر کشور لازم و ضروری است. در آن صورت می توان از آزمون های متعدد ولی پایا و روا استفاده کرد. با توجه به اینکه به روز بودن و پایایی و روایی از جمله ویژگی های مهم هر آزمونی هستند (کیامنش، ۱۳۸۰)، استفاده مداوم و طولانی از هر آزمونی در صورتی که بعد از مدتی مجدداً هنجاریابی یا با نتایج آزمون معتبر و جدیدی مقایسه نشود، به تدریج ممکن است اعتبار علمی آن آزمون را کاهش دهد (بهرامی، ۱۳۸۰).

بنابراین، هنجاریابی و یا رواسازی آزمون های روانشناختی امری بدیهی است و پژوهش در هر زمینه روانشناختی مستلزم وجود آزمون های مناسب و متعدد و معتبر است (شریفی، ۱۳۸۰).

اکنون با توجه به دلایل بالا و عنایت به وجود ابزارهای مناسب کم تعداد در زمینه سنجش رضایت زناشویی در کشور (احمدی، ۱۳۸۴)، نیاز به هنجاریابی مقیاس معتبر دیگری احساس می شود.

بیان مسئله

روانشناسی هنگامی خود را به عنوان علمی مستقل نشان داد که به آزمایشگاه کشیده شد و پدیده های روانی را همانند پدیده های فیزیکی به صورت عینی و عملیاتی تعریف کرد و مورد اندازه گیری قرار داد. برای ارزشیابی مبتنی بر روش ها و موازین علمی، ابزارهایی مورد نیاز است و از جمله این ابزارها، آزمون است. مساله ای که در پژوهش هایی شبیه به این مهم است، روایی و پایایی این قبیل آزمون ها است. تعیین روایی و پایایی این آزمون ها از این جنبه مهم است که استفاده کنندگان آزمون با آگاهی قبلی از خصوصیات این آزمون، در استفاده از آن آزادتر و مطمئن تر می توانند پیش بینی های صحیح تر و تصمیمات مناسب تری را اتخاذ کنند.

یکی از حوزه های تحقیقاتی که در دهه های اخیر مورد توجه متخصصان بالینی قرار گرفته است، مساله رضایت زناشویی است. رضایت زناشویی یکی از مهم ترین عوامل رشد موثر در تداوم یک زندگی موفق، شاد و سالم محسوب می شود.

در شناسایی عوامل موثر در رضایت زناشویی ، متخصصین توافق نظر دارند که موفقیت در ازدواج مستلزم توانایی ها و مهارت های خاصی در طرفین می باشد. باید توجه داشت که تحولات اجتماعی، سیاسی و فرهنگی، تغییرات خاصی را در نگرش به ازدواج و انتظارات طرفین از زندگی مشترک ایجاد نموده است (زمانی منفرد، ۱۳۷۶).

به منظور سنجش رضایت زناشویی ابزارهایی ساخته شده اند. در کشور ما بیشترین استفاده از دو ابزار مقیاس انریچ و پرسشنامه رضایت زناشویی است. البته بیشترین استفاده از انریچ است (سیف، ۱۳۸۴). بنابراین، مساله ی پژوهش، نبود ابزارهای مناسب و کافی در امر سنجش رضایت زناشویی در کشور ایران است. به خاطر نبود ابزارهای کافی در زمینه سنجش این مفهوم در کشور، هنجاریابی مقیاس پایا و روایی دیگر لازم و ضروری است. بنابراین، هدف محقق، رسیدن به ابزارهای هنجاریابی شده در زمینه رضایت زناشویی است که از پایایی و روایی قابل قبول برخوردار بوده و قابل استفاده برای هدف های بالینی و تحقیقی در زمینه خانواده درمانی باشد. در این پژوهش ، محقق به دنبال آن است که آیا پرسشنامه رضایت زناشویی آلبرت محرابیان از ویژگی های روان سنجی (روایی، پایایی و نرم و هنجاریابی) قابل قبول برخوردار است و نرم های آن کدام است.

اهمیت و ضرورت پژوهش

پژوهش در هر حوزه ای مستلزم کاربرد آزمون های خاص در آن حوزه است. یکی از این حوزه ها ، روان شناسی است. در این حوزه، اندازه گیری امری پیچیده است زیرا مخاطبان در این علم ، انسان ها هستند. یکی از پدیده های بسیار اساسی و حیاتی در زندگی زوجین که بسیار مورد توجه محققین روان شناسی قرار گرفته است، رضایت زناشویی است (گاتمن، ۱۹۷۹).

با توجه به آن که هسته خانواده درمانی، زوج است و با توجه به اهمیت و نقش اساسی این مفهوم در بقا یا زوال یک ازدواج ، محققان از دیرباز سعی در ساخت و اعتبار یابی پرسشنامه هایی در این مورد نموده اند (عبادت پور، ۱۳۸۳).

محققین خانواده درمانی ، جهت سنجش مفهوم رضایت زناشویی ، آزمون های متعددی چون مقیاس انریچ ، پرسشنامه رضایت زناشویی و پرسشنامه سازگاری زناشویی تهیه نموده اند. وجود آزمون های متعدد و مناسب جهت استفاده های بالینی و تحقیقی در هر زمینه ی روانشناسی امری انکارناپذیر است و وجود ابزار پایا و روا در این زمینه ، به غنای مطالعاتی و درمانی هر حوزه روانشناختی کمک بسیار می کند و دست محقق و درمانگر روانشناختی را برای سنجش و استفاده بالینی و تحقیقی باز می گذارد (خدارحیمی، ۱۳۸۲).

نیاز به هنجاریابی و استفاده از آزمونی جدید در زمینه سنجش رضایت زناشویی با توجه به نبود ابزارهای مناسب و کافی در کشور احساس می شود (احمدی ، ۱۳۸۴). در صورت هنجاریابی و بدست آوردن نتایج معتبر و مناسب ، می توان به مقایسه و پایایی آزمون های مختلف در این حوزه پرداخت تا مشخص گردد که کدامیک پایاتر است. با توجه به اهمیت و ضرورت این پژوهش ، محقق می خواهد به هنجاریابی مقیاس جامع رضایت زناشویی آلبرت محرابیان (CMSS^۱) ، (محرابیان، ۲۰۰۵) که مقیاسی در زمینه رضایت زناشویی است و در مطالعات و تحقیقات بسیاری مورد توجه محققین قرار گرفته است ، بپردازد.

اهداف پژوهش

به طور کلی هدف از انجام تحقیق حاضر ، هنجاریابی و بررسی ساختار و مولفه های رضایت زناشویی زوج های متاهل ۲۵-۴۵ ساله ساکن شهر شیراز و همچنین فراهم آوردن ابزاری که متناسب با ویژگی های کشور قابلیت شناسایی مسایل و مشکلات مربوط به رضایت زناشویی پرداخته باشد، تا بتوان بر اساس نتایج حاصل از آن تدابیر درمانی مناسب را پیش بینی و اجرا نمود.

اهداف کلی: هنجاریابی آزمون مقیاس جامع رضایت زناشویی آلبرت محرابیان بر روی زوج های ۲۵-۴۵ ساله ساکن شهر شیراز
اهداف اختصاصی :

۱. تعیین روایی مقیاس جامع رضایت زناشویی .
۲. تعیین پایایی مقیاس جامع رضایت زناشویی .

1: comprehensive marital satisfaction scale

سؤال های پژوهش :

۱. آیا مقیاس جامع رضایت زناشویی در ایران دارای پایایی است؟

۲. آیا مقیاس جامع رضایت زناشویی در ایران دارای روایی است؟

۳. آیا بین نمرات بدست آمده از مقیاس جامع زناشویی در مردان و زنان تفاوت معناداری وجود دارد؟

۴. آیا بین نمرات بدست آمده از مقیاس جامع رضایت زناشویی با آزمون انریچ همبستگی وجود دارد؟

۵. عوامل سازنده آزمون کدامند؟

۶. هنجارهای آزمون کدامند؟

تعریف مفهومی و عملیاتی متغیرها

تعریف مفهومی

نرم : عبارت است از متوسط عملکرد گروه نمونه ای از آزمودنی ها که به روش تصادفی از یک جامعه تعریف شده، انتخاب می شوند (شریفی، ۱۳۸۰) .

پایایی : پایایی وسیله ی اندازه گیری به دقت آن اشاره می کند. یک آزمون در صورتی دارای پایایی است که اگر آن را در فاصله زمانی کوتاه چندین بار به گروه واحدی از افراد بدهیم، نتایج حاصل نزدیک به هم باشند (کنراد، بی تا، ترجمه کیامنش؛ ۱۳۸۰) .

روایی : اصطلاحی است که به هدفی که آزمون برای تحقق بخشیدن به آن درست شده است، اشاره می کند. به سخن دیگر آزمونی دارای روایی است که برای اندازه گیری آنچه مورد نظر است، مناسب است (کنراد، بی تا، ترجمه کیامنش، ۱۳۸۰) .

رضایت زناشویی : رضایت زناشویی، احساسات عینی از خشنودی ، رضایت و لذت تجربه شده توسط زن و شوهر است، زمانی که همه جنبه های ازدواجشان را در نظر می گیرند (هانکینز، ۱۹۹۵؛ به نقل از نظری، ۱۳۸۴) .

تعریف عملیاتی

نرم^۱ : در این پژوهش ، نرم عبارت است از متوسط نمره های زوج های ۲۵-۴۵ ساله ساکن شیراز که به آزمون CMSS پاسخ می دهند . هنجار بدست آمده یک چارچوب داوری است که نمره های خام آزمودنی بر اساس آن تفسیر و در باره وی قضاوت می گردد.

پایایی^۲ : در این پژوهش منظور از پایایی ضریبی است که از روش آلفای کرانباخ و ضریب همبستگی پیرسون حاصل از دوبار اجرای آزمون در فاصله زمانی ۲۰ روز بدست می آید .

روایی^۳ : در این پژوهش روایی از طریق روایی محتوایی (استفاده از نظرخواهی از متخصصان) ، روایی همزمان (مقایسه نتایج CMSS با انریچ^۴) و تحلیل عاملی بدست می آید.

رضایت زناشویی : در این پژوهش منظور از رضایت زناشویی، نمره ای است که آزمودنی در مقیاس جامع رضایت زناشویی بدست می آورد.

پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ (Enrich) : این پرسشنامه یک ابزار ۱۱۵ سوالی و فرم دیگر آن ۱۲۵ سوالی و فرم کوتاه آن ۴۷ سوالی است . در این پژوهش از فرم ۴۷ سوالی آن استفاده شده است و بر اساس مقیاس ۵ درجه ای لیکرت به صورت "کاملاً مخالفم ؛ مخالفم ؛ نظری ندارم ؛ موافقم ؛ کاملاً موافقم " می باشد.

1. norm

2: reliability

3: validity

4: ENRICH

فصل دوم

ادبیات تحقیق

مقدمه :

این فصل به بیان مطالبی در مورد ادبیات نظری موضوع حاضر می پردازد. موضوع این تحقیق از دو بخش هنجاریابی و رضایت زناشویی تشکیل شده است. بنابراین لازم است در دو بخش به طور مفصل در هر مورد مطالب آورده شود. بدین منظور این فصل در دو بخش آزمون سازی و رضایت زناشویی ارائه شده است.

بخش اول :

مبانی نظری آزمون سازی و هنجاریابی

تعریف اندازه گیری^۱

گنجی (۱۳۷۷) به نقل از لرد کلوین^۲ می گوید: «زمانی که شما می توانید چیزی را که در مورد آن حرف می زنید اندازه بگیرید و آن را با اعداد تبیین کنید، در واقع چیزی از آن می دانید، اما زمانی که شما نمی توانید آن را اندازه بگیرید و نه با اعداد آن را تبیین کنید، شناخت شما از آن جزئی تر است .

اندازه گیری یعنی تعداد واحدهایی که در داخل مقدار معینی از جنس همان واحد جا می گیرد. اندازه گیری در معنای ریاضی کلمه، یعنی مقایسه دو مقدار همجنس به ترتیب آن چه را که می خواهیم اندازه بگیریم باید قابلیت کمی شدن داشته باشد (گنجی، ۱۳۷۷).

اندازه گیری عبارت است از اختصاص اعداد به افراد به شیوه ای منظم، برای نشان دادن ویژگی های آن ها. این اعداد مطابق شیوه های بسیار دقیق و قابل تکرار به افراد تخصیص داده می شوند. نظریه اندازه گیری شاخه ای از آمار کاربردی است که می کوشد تا کیفیت اندازه گیری ها را توصیف، مقوله بندی و ارزشیابی کند. معنادار بودن، دقت و سودمندی اندازه گیری ها را بهبود می بخشد و روشهایی برای بوجود آوردن ابزارهای اندازه گیری نوین و بهتر پیشنهاد می کند (آلن^۳، ۱۹۷۹؛ ترجمه دلاور، ۱۳۷۴).

1: measurement

2: lord kelvin

3: Alen

سیف (۱۳۷۹)، اندازه گیری را این گونه تعریف نموده است: "فرایندی که تعریف می کند یک شخص یا یک چیز چه مقدار از یک ویژگی را برخوردار است".

واژه های اندازه گیری و ارزشیابی^۱ دو واژه ی شبیه به هم اما متفاوت هستند که امکان داردگاه گاهی به جای یکدیگر بکار روند. به همین دلیل برای پیشگیری از چنین اشتباهی باید به تعاریف و تفاوت این دو واژه دقت نمود. کرونباخ^۲ (۱۹۶۲) ارزشیابی را به عنوان "گردآوری و کاربرد اطلاعات به منظور اخذ تصمیم در مورد برنامه آموزشی" و سی ای بی بی^۳ (۱۹۷۵) آن، را به عنوان "فرایندی نظام دار تفسیر و گردآوری و تفسیر شواهدی که منجر به داوری ارزشی می شود و نهایت به عمل می انجامد، تعریف کرده اند" (کرمی، ۱۳۸۲).

نظریه کلاسیک اندازه گیری^۴

بیشتر شیوه های هنجار یابی ساخت و ارزشیابی آزمون ها بر پایه ی مجموعه ای از مفروضات قرار دارند. که معمولاً نظریه ی کلاسیک نامیده می شوند. نظریه ی آزمون یا الگوی آزمون، نمایش نمادی عوامل موثر برنمره های مشاهده شده است که با مفروضات آن توصیف می شود. نظریه ی کلاسیک نمره های واقعی، الگوی ساده و کاملاً مفیدی است که می تواند نحوه ی تاثیر خطاهای اندازه گیری را بر نمره های مشاهده شده توصیف کند. در این الگو فرض بر این است که برخی از شرایط درست است و در صورتی که این مفروضات مستدل باشد، نتایجی هم که از این الگو حاصل می شود، مستدل خواهد بود و در غیر این صورت استفاده از الگو به نتیجه گیری های غلط می انجامد (آلن، ۱۹۷۹؛ ترجمه دلاور، ۱۳۸۰). نظریه ی کلاسیک و روش های مربوط به آن مدت هاست که توسط متخصصان اندازه گیری به منظور ساخت و تفسیر نتایج آزمون ها به کار گرفته شده و نتایج بسیاری از آن حاصل گشته است. از جمله فرمول اسپیرمن-براون، فرمول خطای

1: evaluation

2: Cronbach

3: C.a.bebey

4: classical measurement theory

استاندارد اندازه گیری و فرمول کودر-ریچاردسون (همبلتون^۱، ۱۹۹۳؛ به نقل از واشگانی، ۱۳۸۱).

البته نظریه کلاسیک اندازه گیری دارای نواقصی است که از جمله آن ها وابستگی پارامترهای سوال به گروه نمونه آزمودنی هاست. به عنوان مثال دشواری سوال (نسبتی از آزمودنی ها که به سوال پاسخ درست داده اند) و قدرت تشخیص سوال (همبستگی دو رشته ای نقطه ای سوال با کل آزمون) به گروه نمونه بستگی دارند. وقتی نمونه آزمودنی ها دارای توانایی بالاتری هستند، شاخص دشواری متفاوت از زمانی خواهد بود که نمونه آزمودنی ها دارای توانایی پایینی هستند.

همین طور در مورد شاخص قدرت تشخیص سوال که در نمونه آزمودنی های ناهمگن بالاتر از نمونه آزمودنی های همگن است، شاخص قدرت تشخیص، پایایی آزمون را نیز برآورده است (همبلتون، ۱۹۹۳؛ به نقل از واشگانی، ۱۳۸۱).

آزمون^۲

آزمون وسیله ای است عینی و استاندارد شده که برای اندازه گیری نمونه ای از رفتار یا خصایص آدمی بکار می رود. در این تعریف، مراد از عینی آن است که روش اجرا، نمره دادن و تعبیر و تفسیر نتایج آزمون بر اساس قواعدی معین و مشخص صورت می گیرد و قضاوت و نظر شخصی در آن ها بی تاثیر است. برای هر آزمون دستورات عمل خاصی در مورد نحوه اجرا، طول مدت آزمایش، دستورهای شفاهی و نحوه ارایه مثال ها و روش تفسیر نمره ها تهیه می شود (شریفی، ۱۳۸۱).

اصطلاح استاندارد شده بدین معناست که آزمون قبلا در مورد گروه نمونه ای از افراد مورد نظر در بوطه آزمایش گذاشته شده و نتایج پژوهش های مربوط به آن از راه روش های آماری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و روایی آن تعیین شده است و نیز دارای جدول نرم یا هنجارهایی است که نمره های خام آزمون بر مبنای آن تعبیر و تفسیر می شوند (شریفی، ۱۳۸۱).

در زمینه آزمون و مفهوم آن، سیف (۱۳۷۵) به نقل از گیج^۳ و برلاینر^۱ (۱۹۹۸) می گوید: "آزمون یک روش

1:Hembelton

2: test

3:Gij